

- 2..... מבוא
- 3..... חלק א'- סקירת ספרות וממצאים בנושא: ילדים שרצחו את הוריהם
- 4..... חלק ב'- סקירת ספרות בנושא: הליך גזר הדין
- 6..... חלק ג'- קשרים בין ההיבטים החברתיים/תרבותיים/פוליטיים לבין שלב גזר הדין
- 10..... סיכום
- 11..... רשימת מקורות

מבוא

נושאה של עבודה זו הוא תופעת רצח הורים על ידי ילדיהם. בספרות הלועזית מתוארת תופעה זו במילה parricide. למרות שבאופן טכני המושג parricide פירושו הרג קרוב משפחה, התקבע השימוש במונח זה כדי לסמן רצח של הורה אחד או שניים על ידי ילדם (Heide, כפי שמצוטט בפגדי והייד, 2015). רצח הורים על ידי ילדיהם מהווה כ-2% ממקרי הרצח בעולם (Heide, 2015&Fegadi).

עבודתי תתחלק לשלושה חלקים. בחלק הראשון אסקור כמה מהמאמרים שנכתבו על תופעה קרימינולוגית זו ברחבי העולם, ואנסה לעמוד על היקפה ושכיחותה. בחלק השני אסקור את הספרות הקיימת בנושא הליך גזר הדין, ובעיקר באופן בו היבטיים חברתיים ותרבותיים עשויים להשפיע על גזר הדין בפועל. בחלק השלישי, והאחרון, אנסה לעמוד על הקשרים הקיימים בין ההיבטים החברתיים, התרבותיים והפוליטיים, לבין הליך גזר הדין במשפט הפלילי.

חלק א' - סקירת ספרות וממצאים בנושא: ילדים שרצחו את הוריהם

בחלק זה אציג את הממצאים שעלו מן הרפרט, וכן אסקור כמה מהמאמרים שנכתבו על תופעה קרימינולוגית זו ברחבי העולם, ואנסה לעמוד על היקפה ושכיחותה.

ממצאי הרפרט: בשנים 1986-2016 נמצאו בישראל 32 מקרים של רצח הורים בידי ילדיהם. ב-3 מקרים נרצחו שני ההורים. במקרה נוסף נרצח האב והאם החורגת. בשני מקרים היו שותפים לרצח חברים של שני הרוצחים. ברוב המקרים גבר יהודי, בן 18-29, יליד הארץ, ועירוני, רצח את אביו, שהיה בין 50-59, בבית האב, בדקירות סכין. סיבת הרצח הייתה לרוב סכסוך בין השניים. רוב פסקי הדין שניתנו היו מאסר בגין רצח.

סקירת ספרות:

פלרמו (Palermo, 2010) גורס כי רוב מקרי הרצח שבוצעו בארה"ב בשנים 1840-1899 בוצעו ע"י גברים צעירים שרצחו את אחד מהוריהם על רקע התעללות מינית או אינטרסים כלכליים (Seagrave, כפי שמצוטט אצל פלרמו, 2010).

מחקר קנדי מעלה כי בין השנים 1900-2005 (Bourget et al, כפי שמצוטט אצל פלרמו, 2010), רוב הרוצחים היו זכרים, ורוב הנרצחים היו אף הם זכרים, כלומר- בנים שרצחו את אבותיהם. רוב הגורמים לרצח היו בעיות נפשיות, בעיקר סכיזופרניה. מחקר נוסף חקר מקרי רצח הורים שפורסמו בתקשורת בשנים 1851-1899 (Roberts&Shon, כפי שמצוטט אצל פלרמו, 2010). על פי הממצאים, שיטת ההרג הנפוצה ביותר הייתה מכשיר קהה ולאחריו סכין או נשק חם, חניקה או הרעלת גז. מסקנתם הייתה כי רצח הורים הינו בדרך כלל אקט ספונטני המתרחש במהלך וויכוח משפחתי. אוורי והייד (Heide, 2015&Averi) חקרו מקרי רצח הורים כפול (רצח של שני ההורים על ידי הילדים) בארה"ב בשנים 1991-2010. המחקר העלה כי ברוב מקרי הרצח, הרוצח פעל לבדו והיה זכר לבן, כבן 30 לערך. כאשר מדובר ביותר מרוצח אחד במקרה הרצח, הרוצחים נטו להיות צעירים יותר, ולכלול נקבות. מספר מחקרים שנערכו ע"י חוקרים בשנים 1970-2013 מצאו כי במקרי רצח הורים כפול מעורבים ילדים עם בעיות נפש קשות, פסיכוטיים וסכיזופרניים. מעורבות קטינים ברצח הורים כפול היא נדירה במיוחד (Heide, 2015&Fegadi).

קילדיי (Kilday, 2016) ערכה מחקר שניתח תקריות רצח הורים בסקוטלנד בין השנים 1700-1850. קילדיי טוענת כי נראה שרצח הורים היה פשע מגדרי אצל הרוצח והקורבן בהתאמה (רצח אב על ידי בן) ונטה להתרחש יותר באיזורים המרוחקים ממרכז הכוח של המערכת המשפטית בסקוטלנד. המאמר גורס כי באותה תקופה רצח הורים נחשב ל"פשע טאב" והיה נדיר, כנראה כיוון שהמדינה והכנסייה פעלו יחד כדי לחזק את הסמכות ההורית. רוב מקרי הרצח בוצעו ללא כוונת תחילה, ועירבו נשק שהיו בהישג יד כשוויכוחים הוסלמו. אלכוהול היה טריגר ברבים מהמקרים. הייד (2013) ערכה מחקר המשווה מקרי רצח אימהות ואימהות חורגות מבחינת הקורבן והרוצח בשנים 1976-2007 בארה"ב. המחקר העלה כי רוב הקורבנות היו לבנות, ונרצחו על ידי תוקף אחד- לרוב בן. בתקריות בהן היה יותר מתוקף אחד, יש אחוז גבוה יותר של